

KARATAY BELEDİYESİ'NİN
KATKILARIYLA

Merhaba

merhabahaber.com

f /akademiksayfalar

CİLT: 20 • SAYI: 34
8 EYLÜL 2021 ÇARŞAMBA

KADEMİK

Sayfalar

Kurucusu: Dr. Mehmet Ali UZ

Yayın Kurulu: Dr. Mehmet Ali UZ - Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU - Ahmet ÇELİK - Ali İŞİK - Av. Serdar CEYLAN - Hasan YAŞAR
maliz@merhabagazetesi.com.tr - saimsakaoglu@hotmail.com - celikahmet66@hotmail.com - baskuyulu@gmail.com - srceylan@hotmail.com - hyasarkonya@gmail.com

Konyalı Hafız Zekai Efendi'nin

BOLVADİN HATIRALARI DEFTERİ

ÖZEL SAYI

نظّمه
القلم
م. أ. ز. ع.

Ahmet
ÇELİK

Konyalı Hafız Zekai Efendi'nin BOLVADİN HATIRALARI DEFTERİ

Yörükzade Ahmet Fevzi Özdemir'in kurduğu Nakşibendi Tekkesi ve Haseniye Kütüphanesi'nde inceleme ve araştırma yapmak için bir grup arkadaşla birlikte 16-17 Mayıs 2009'da Bolvadin'e gitmiştik. Bu tekke ve kütüphane şeyhi Ahmet Ziyaeddin Gümüşhanevi hazretlerinin halifesi Hasan Hilmi Efendi adına kurulmuş olup Anadolu'da sağlam olarak kalabilen ve olduğu gibi korunan tek

Gümüşhaneli Dergâhı olma özelliği taşımaktaydı. Bolvadin'e ikinci gidişimiz ise 28-29 Eylül 2010'da gerçekleşti. Konya Yazma Eserler Bölge Müdürü Sayın Bekir Şahin ve müze görevlileri tekke ve kütüphanede dijital çekimler yapacaklardı. Tekke Kütüphanesi'nde inceleme yapmak benim için bulunmaz bir fırsattı ve onlara biz de dahil olduk. Her iki gidişimizde Sayın Abdullah Feyzi Koçer ve Yörükzade Ahmet Fevzi Efendi'nin oğlu Sayın Hasan Hilmi Özdemir Bey de katılıp rehberlik ettiler. Böylelikle çekimlerin devam ettiği bir hafta boyunca kütüphanede kalarak belgeleri, eserleri inceleme ve araştırma imkânına sahip olduk. Yörükzade'nin kütüphanesinden Konya'yı ilgilendiren birçok belge ve doküman mevcuttu. Yörükzade Ahmet Fevzi Efendi, İstanbul'a gitmeden önce bir müddet Konya'da okumuş, Hadimli Mehmet Vehbi Efendi'den ilmi icazet; Çimili Ahmet Efendi'den de ilmi kıraat icazeti almıştı. Ayrıca Akşehirli kurra (kıraat alimi) Süleyman Necati Efendi ile arkadaşlıkları mevcuttu.

HAFIZ ZEKAI EFENDİ'NİN NAAT DEFTERİ

Kütüphanede çıkan belgelerden biri de Konya Aziziye Camii'nde görevli Hafız İsmail Zekai Sarsılmaz Efendi'ye ait el yazması bir defterdi. 36 varak (59 sayfa) olan defterin ilk sayfasında "Bolvadin Hatıraları,

Bolvadinli Yörükzade
Ahmet Fevzi Efendi

1927'de Yörükzade ve Bolvadinli alimler.

Konya Aziziye Camii Şerifi Müezzini, Kıtımir-i Şah-ı Nakşibend” yazılı olup, “Hafız İsmail Zekai” tarafın-

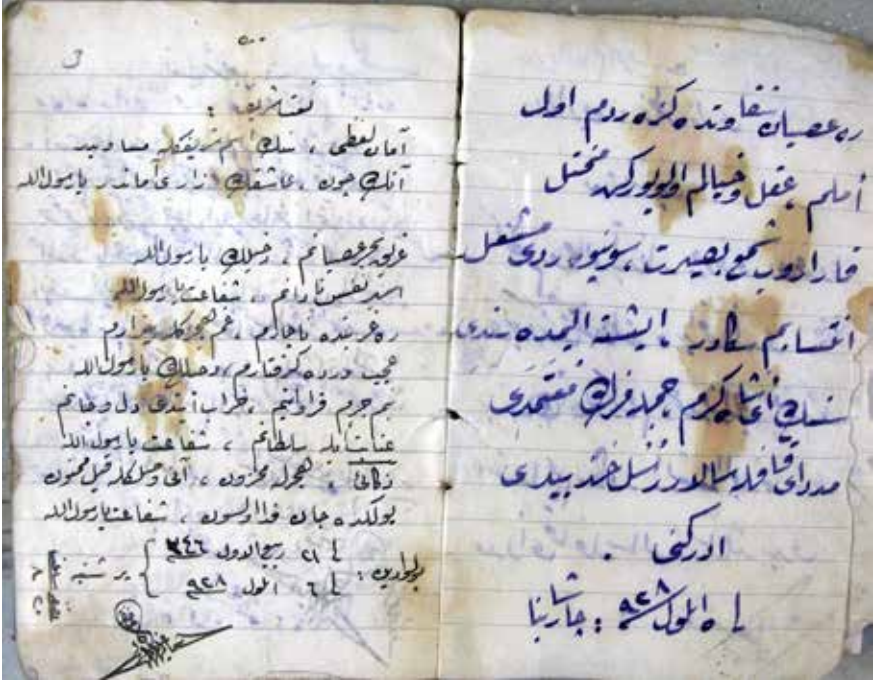
Hafız İsmail Zekai Efendi

dan bizzat ismi yazılarak imzalanmış ve “6 Eylül 1928, Perşembe, Bolvadin” diye tarih ve mekânı da belirtilmişti. Defterde birinciden yedinci sayfaya kadar naatların İsmail Zekai Efendi tarafından yazıldığı anlaşılmaktadır. Bu sayfalardan sonra yazanın yazı sitili değişmekte, otuzuncu varakın son satırında ise “Sandıklı Banka Müdürü abd-i zelil Mustafa Asım⁽¹⁾” diye not düşülmekteydi. Bundan sonraki 31-36 varaklar arasında ise Yörükzade Ahmet Fevzi Efendi’ye ait alacak-vercekler yazılıydı.

HAFIZ ZEKAI EFENDİ’NİN MEKTUBU

Hafız İsmail Zekai Efendi, 6 Eylül 1928’de Bolvadin’e gelmiş ve üç dört gün Yörükzade Ahmet Fevzi Efendi’nin tekkesinde/yanında misafir kalmıştır. Bu bilgiyi teyit eden İsmail Zekai Efendi’nin Yörükzade

(1) Mustafa Asım Coşkun, Sandıklı Ziraat Bankası müdürü olup Yörükzade’nin bağlılarından. Bak. Belgeler_0124

Hafız Zekai Efendi'nin Naat defterinin ilk sayfası

Hafız Zekai Efendi (1336-1920) yılı

Ahmet Fevzi Efendi'ye yazdığı 5 Kasım 1928 tarihli şu mektuptur- ki mektup Yörükzade Ahmet Fevzi Efendi'nin arşivleri arasında çıkmıştır: "Reşadetli Efendim Hazretleri,

hak-i pakınız cidden çok hakikatsiz çıktım değil mi? Maiyet-i alilerinizde (yanınızda) üç dört günlük misafiretim (misafirliğim) esnasında gerek zat-ı aliniz (şahsınız) ve gerekse müşerref olduğum diğer zevat-ı kiramdan layık olmadığım teveccüh ve iltifatlar bendenizleri son derece mahcup ve ilelebet (sonsuzca kadar) minnettar bıraktığında şüphe yoktur. O ve ayrıca günlük tatlı sohbetlerinizden ne kadar, ne kadar müstefit olduğumu tarif edemem. Hemen Cenab-ı Hak ve feyyaz-ı mutlak Teâlâ ve tekaddes hazretleri bu fakirinizi dünyada zat-ı alileri gibi al-i cenap zevatın sohbetinden, ahirette de şefahtlerinden mahrum eylesin. Âmin, bi-hürmeti seyyidi'l-mürselin. Bolvadin hayatını hiçbir zaman unutmayacağım. Hele hele muhabbetlerinize hiç doyamadım. Sağ olduğum müddetçe teşerrüf hususunda zat-ı alilerini çok taziz ve tasdi' edecek gibiyim. Müftü Efendi,

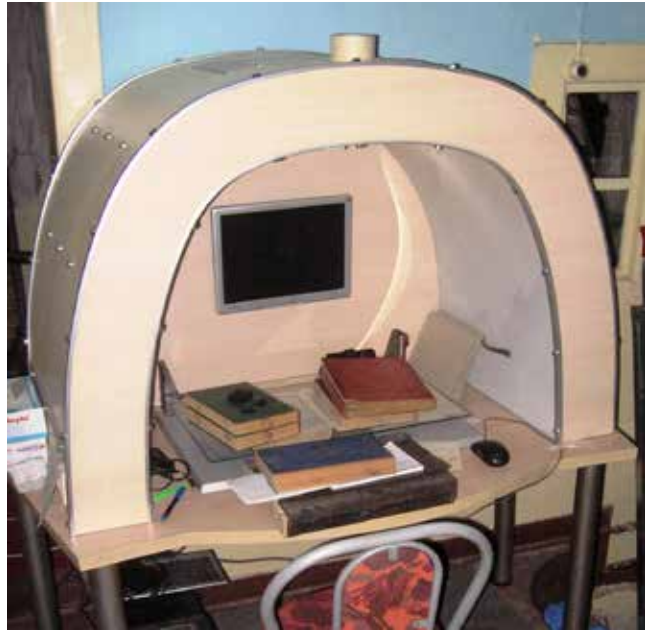

Yörükzade kütüphanesi önü

Hacı Abdurrahman Efendi, Neslizada Ali Osman Efendi, İmam Abdil Efendi, Şeyh Mehmet Efendi, Neslizada Hakkı Efendi, Hafız Şükrü Efendi, müezzinler Hafız Mehmet Efendi, Pederi Efendi, İsa Efendi, Necati Efendi ve pederi Ömer Ağa ve daha isimlerini bilemediğim bir takım ihvan-ı dine (din kardeşlerime), selam ve ihtiramlarımı (saygılarımı) takdim eylerim. Fakirinizi gönülden çıkarmamanızı ve evkat-ı hamsede (beş vakit namazda) duayı hayırlarınızı ve yazmış olduğum nameyi acizeyi (mektubuma) cevap lütfunda bulunmanızı temenni eyler ve hürmetlerimle selamlayıp kemali azim-i hürmetle (büyük bir saygı ile) ellerinizden öperek hatm-ı kelim (sözlerime son) eylerim efendim. Mahdum necabet-penahileri Sırrı Efendi ve diğer küçük yavrunun gözlerinden öperim. 5 Teşrinisani/Kasım 1928 Kıtmiri Şah-ı Nakşibend (şahı Nakşibendi Tarikatının aciz bir hizmetkârı) Konyalı Hafız İsmail Zekai^{”(2)}

NAATLAR

Hafız Zekai Efendi'ye ait defterde bazı naatlar yazılmıştır ki bunların yazım tarihi 5 ve 6 Eylül 1928'dir. Bu naatların güfteleri Zekâi, Şemsi, Râîfî, Şevkî, Şeyh Esad Erbili, Şeyh Galip, Muhibbi, Bitlisli Şeyh Müştak Efendi, Seyyid Mir Hamza Nigârî, Tokathı Kani Efendi, Mustafa Fevzi Efendi, Halil İbrahim ve Yunus Emre'ye aittir.

(2) Bolvadinli Ahmet Fevzi Arşivi (BAF1, 409)

NAAT-I ŞERÎF

[2] Günâhım durmayıp artar çoğa varır adedi,
Beni bu deşt-i dalâlette bırakma ebedî,
Sensin ey nûr-ı kerem, cümlemizin mu'temedi,
İntisabım sanadır, işte elimde senedi.
Meded ey kâfile-i sâlâr-ı rüsûl-i huz bi-yedi
[3] Reh-i isyân-ı şekâvette gezerdim evvel
Emelim, akıl ve hayâlîm oluyorken muhtel
Kararıp şem -i basîret, sönüverdi meş'al
İntisâbım sanadır, işte elimde senedi
Sensin ey şâh-ı kerem cümlemizin mu'temedi
Meded ey kâfile-i sâlâr rüsûl-i huz bi-yedi

NAAT-I ŞERÎF

Amân lafzi, senin ism-i şerîfinle müsâvidir,
Anin çün, âşıkın zârı âmândır yâ Rasûlallah.
Garîk-i bahr-i isyânım, dahîlek yâ Rasûlallâh,
Esîr-i nefis-i nâdânım, şefaât yâ Rasûlallâh.
Reh-i gurbette nâçârım, gamm-ı hicrinle bizârım,
Acîb derde giriftârım, dahîlek yâ Rasûlallah.
Benim cürm-i firâvânım, harâb etti dil ü cânım,
Înâyet eyle sultânım, şefaât yâ Rasûlallâh.
Zekâî hicre mahzûn, onu vaslınla kıl memnun,
Yolunda cân fedâ olsun, şefaât yâ Rasûlallâh.

NAAT-I ŞERÎF

[4] Ümmet-i biçâreyiz, isyânımız var bî-aded,
Çâresiz kaldık, bize bir çâre eyle kul meded,
Cürmümüzden geç, kabul eyle ricâmız etme red,
El-meded yâ Fahr-i âlem, el-meded senden meded.
Nefse uyup, garka-i deryâ-yı isyân olmuşuz,
Lâyık-i terbiye-i Mevlâ-yı Rahmân olmuşuz,
Bir inâyet eyle ki, gâyet perîşan olmuşuz,
El-meded yâ Fahr-i âlem, el-meded, senden meded.

NAAT-I RÛZ-I KIYÂMET

Vücûdum hoş imarettir, harâb olmak ne müşkildir,
Çürüyüp yerler altında turâb olmak ne müşkildir.
Tutmaz olur tutan eller, çürür kalır bülbül diller,
Ol yüce köşkler, saraylar, harâb olmak ne müşkildir.
Kurulur mîzân, terâzî; Hudâ elinde olur kâdî,
Süreler mahşere bizi, zebânîler ne müşkildir.
Günahkârın zümresinde, (...) kaynar tepesinde,
Mahşer halkının içinde, rezîl olmak ne müşkildir.
Hûriler cennet içinde, kokar misk ve amber saçında,

Muhammed Mustafa'nın meclisinden, ayrı düşmek ne müşkildir.
Muhammed ümmetini seçince, sancağı altına çekince,
Sırat köprüsünü geçince, geri kalmak ne müşkildir.
Ümmet cennete girince, ol Cemâlullâhı görüne,
Cümlesi karâra erişince, mahrûm kalmak ne müşkildir.

NAAT-I ŞERÎF: HÂLIK'TAN

[5] Ey gâfil uyan rihlet-i nâgâhı unutma,
Yol korkuludur. Korkusu çok râhı unutma.
Hâlik'tan utan. Rızkını halktan sakın umma,
Bil Rabbini. "er-Rızku ala'llâhı" unutma.
Mağrûr olup devlet-i dünyâyâ dayanma,
Sakın yitirip dinini, Allah'ı unutma.
Ey çeşm-i hakâretle yakan merd-i fakire,
Ol fakrla fahr et, ulu şâhı unutma.
Bu dâr-ı fenâ içre hevâ yolları çoktur,
Şemsi yürü sen Hakk'a giden râhı unutma.

NAAT-I ŞERÎF

[6] Ecel derdine âlemde aceb çâre bulan var mı?
Ölümden bî-vefâ dünyâda bilmem kurtulan var mı?
Cihân olsaydı bâkî, Fahr-i âlem rihlet etmezdi,
Nebilerden hayâta meyl edip mağrûr olan var mı?
Muhabbet eylemez fânîye Allah'ı seven kimse,
Düşün ey nûr-i aynım sözlerimde bir yalan var mı?
Hudâ'dan gâfil olma, nefis ve şeytâna sakın uyma,
Bu muhannet hânede, gördün mü hiç bâkî kalan var mı?
Utan Mevlâ'dan, etme ma'siyetle ömrünü zâyi,
Bekâsız bu dehrden hiç ne mümkün kurtulan var mı?

İLÂHÎ

[7] Der-makâm-ı Uşşak
Bu hulk ile ey kişi sen derviş olamazsın,
Bırakmazsın kem işi sen derviş olamazsın.
Ele geçeni yersin dile geleni dersin,
Böyle dervişlik dursun sen derviş olamazsın.
Dövene elsiz gerek sövene dilsiz gerek,
Derviş gönülsüz gerek sen derviş olamazsın.
Şeyhin sözün tutmazsın hem yoluna gitmezsin,
Bed huyun terk etmezsin sen derviş olamazsın.
Şeyhin sözleri haktır asla hilâfi yoktur,
Senin inâdın çoktur sen derviş olamazsın.
Zâhirin bezersin bânînini bozarsın,
Nefsi elinde gezersin sen derviş olamazsın.
Bed huyların komadın (...) demedin,

Sen benlikten geçmedin sen derviş olamazsın.
[8] En son yola gitmedin şeyhe teslim olmadan,
Küfrün (...) bilmezdin sen derviş olamazsın.
(...) ne anladın benlikten,
Geçmedin hayvanlıktan sen derviş olamazsın.

İLÂHÎ

Der makamı Nihavend
Mecnûn sever Leyla'yı ben severim Mevlâ'yı,
Kan ağlayı ağlayı dergâhına gelmişem,
Dergâhına gelmişem lâl-i hayrân olmuşum.
Dergâhın âli tiyk lütf u nazarınla bak,
Izzetin celâlin için hak dergâha gelmişim,
Dergâhına gelmişem mest-i hayran olmuşum.
Aman Allahım aman edrik derdimize dermân,
Yâ Hannan u yâ Mennân dergâhına gelmişim,
Dergâhına gelmişim lâl-i hayrân olmuşum.
Aman Allah'ım meded kapından eyleme red,
Ya Vâhid u yâ Ehad dergâhına gelmişim,
Dergâhına gelmişim mest-i hayran olmuşum.
Elim enegim silkip cümle benliğim döküp,
Didarına göz dikip dergâhına gelmişim,
Dergâhına gelmişim lâl ü hayran olmuşum.
[9] Neyledimse eyledim cürm-i hatâ söyledim,
Şimdi tevbe eyledim dergâhına gelmişim,
Dergâhına gelmişim, mest-i hayrân olmuşum.
Râifi sen uyandır, aşkın sırrına kandır.
Rahmetinle boyandır, dergâhına gelmişim,
Dergâhına gelmişim mest ü hayran olmuşum.

9. MEVLİD-İ PEYGAMBERÎ NA'TI

Saçıldı âleme rahmet nebiyy-i pür-safa geldi
Bu mürde canları ihyâ eden şâh-ı atâ geldi.
Cihân zulmette kalmışken erişti nûr-ı Rahmânî
Usât-ı ümmete şâfi Habib-i kibriyâ geldi.
Nübüvvet tâcı başında şeriat-i pâk-i Yezdânî
Rebîu'l-evvel ayında bu mahbûb-ı Hudâ geldi.
Ayândır sırr-i Sübhânî mübârek nûr-ı çeşminden
Bi-hamdillâh bugün hakka Muhammed Mustafâ geldi.
Visâl-i çeşm arzıyla hemen pervânedir **Şevki**,
Salât ile selâm olsun ki şâh-ı enbiyâ geldi.

MEDED YÂ FAHR-İ ÂLEM

[10] Gönül nûr-ı cemâlinden Habibim bir ziyâ ister
Gözüm hâk-i rehinden ey tabibim tutiyâ ister.

Safâ-yı sîneme zulmet veren jeng u günâhımdır
Aman ey kân-ı ihsân zulmet-i kalbim cilâ ister.
Yetiş imdâda ey şâh-ı risâlet rûz-i mahşerde
Ki derd-i bî-devâ-yi ma'siyet senden şifâ ister.
Sarıldım dâmen-i ihsânına ey şâfi-i ümmet
Dahîlek yâ Muhammed hasta canım bir devâ ister.
Gül-i ruhsârına meftûn olanlar şübhesiz sensiz
Ne mülk ü mal ü câh ister ne de zevk u sefâ ister.
[11] Ne âb-ı dîdeden râhat, ne âh-ı sîneden imdâd
Benim bâr-ı günâhım lütf-i şâh-ı Enbiyâ ister.

Açıklama: Güfte, Şeyh Esat Erbili'ye aittir.

11. MEDED YÂ FAHR-İ ÂLEM

Sultân-ı resul şâh-ı mümeccedsin efendim,
Biçârelere devlet-i sermedsin efendim,
Dîvân-ı ilâhîde ser-âmedsin efendim,
Menşûr-ı le-amrûkle müeyyedsin efendim.
Sen Ahmed-i Mahmûd-ı Muhammed'sin efendim,
Haktan bize sultân-ı müeyyedsin efendim.
Hutben okunur minber-i iklîm-i bekâda,
Hükmün tutulur mahkeme-i rûz-ı cezâda,
Gülbang-ı kudûmün çalınır arş-ı Hudâ'da,
Esmâ-i şerîfen okunur arz u semâda.
Sen Ahmed-i Mahmûd-ı Muhammed'sin efendim,
Haktan bize sultân-ı müeyyedsin efendim.
[12] Ol dem ki nebîlerle velîler kal'a hayrân,
"Nefsî, nefsi" deyu dehşetle kopa cümleden efgân,
Yeis ile usâtın ola ahvâli perîşân,
Düstûr-ı şefaitle senindir yine meydân,
Sen Ahmed-i Mahmud-i Muhammed'sin efendim,
Haktan bize sultân-ı müeyyedsin efendim.
Biçâredir ümmetlerin isyânına bakma,
Dest-i red urup hasretle dûzaha kakma,
Rahm eyle aman âteş-i hicrânına yakma,
Ezcümle kulun Galib-i pür-cürmü bırakma.
Sen Ahmed-i Mahmûd-ı Muhammed'sin efendim,
Hak'tan bize sultân-ı müeyyedsin efendim,

Açıklama: Güfte, Şeyh Galip'e aittir.

[13] Esîr-i nefis geçer âhım, çıkar tâ göklere âhım,
Benim yok ilticâgâhım, aman Allah'ım Allah'ım.
Günahım çok yüzüm kara, şaşırdım oldum âvâre,
Bu derde eyle bir çâre, aman Allah'ım Allah'ım.
İlahi rahmetin vâsi', abdin cümlesi şâfi,
Değil hiçbir işime nâfi', aman Allah'ım Allah'ım.

Kerem kıl ey ulu ma'bûd, kapından eyleme matrûd,
Bizi her lahza et mes'ûd, aman Allah'ım Allah'ım.
Kulundur **Muhibbi** ya Rab, bi-hakkın enbiyâ yâ Rab,
Bağışla zü'l-atâ yâ Rab, aman Allah'ım Allah'ım.

AŞK-I HABÎB-İ KİBRİYÂ YAKTI BENİ SER-TÂBE-PÂ

Aşk-ı habîb-i kibriyâ,
Yaktı beni ser-tâbe-pâ,
Virdim budur subh u mesâ,
Rûhum Muhammed Mustafa,
Olsun sana canım fedâ.
Medh eyledi hak zâtını,
Sende kodu mir'âtını,
Kıldı tamâşâ zâtını,
Rûhum Muhammed Mustafâ,
Olsun sana canım fedâ.
Senden mukaddem enbiyâ,
Aldı bütün senden ziyâ,
Ey nûr-ı çeşm-i enbiyâ,
Rûhum Muhammed Mustafa,
Olsun sana canım fedâ.
[14] Baldan lezîzdir sözlerin,
Ayn-ı şifâdır gözlerin,
Hâmisinin öksüzlerin,
Rûhum Muhammed Mustafa,
Olsun sana canım fedâ.
Her parmağın bir selsebil,
Şakku'l-kamer bâhir delil,
Tasdîk eden olmaz zelil,
Rûlum Muhammed Mustafâ,
Olsun sana canım fedâ.
Aştın şerîat bâbını,
Teşkil edip mihrabını,
[15] Kurdun güzel bünyâdını,
Rûhum Muhammed Mustafa,
Olsun sana canım fedâ.
Kurân umûma mucize,
Haktan getirdin sen bize,
Oldun muîn her âcize,
Rûhum Muhammed Mustafa,
Olsun sana canım fedâ.
Sâyende hep üftâdegân,
Buldu hayâtı câvidân,
Nâmi kulun **Müştak'ı** an,
Rûhum Muhammed Mustafâ,
Olsun sana canım fedâ.

Hafız Zekai Efendi'nin ailesi

Zekai Efendi ve çocukları

Açıklama: Güfte, Bitlisli Şeyh Müştak Efendi (1759-1832)'ye aittir.

ŞEHR-İ RAMAZAN MERHABA

(...) rihlet çalındı, bağ-ı vuslat göründü,
Cümle mü'min sevindi, canım benim merhabâ.
Şehr-i Ramazan merhaba, beni benden aldılar,
Varlığım bildirdiler, mevt şarâbın sundular,
Canım benim merhabâ, şehr-i Ramazân merhaba.
Şol diyâra varmışım, anda yakîn kalmışım,
Anda mekân tutmuşum, Canım benim merhabâ.

13. MEDHİYE-İ MÂH-I MÜBÂREK

[16] Şükür olsun ki ol Bârî-i Huda'ya,
Ganîmettir kamu yohsul bu aya,
Bu ayda indi Kur'ân Mustafâ'ya,
Hakk'ın birliğine tekbîr edelim.
Terâvîh kılanın kadri yücedir,
Bugün bugün yohsul ise yarın hocadır,
Mübârek geceler işbu gecedir,
Hudâ birliğine tekbîr edelim.
Siyâm verdi bize ol zât-ı Sübhân,
Kesildi halk içinde fisk-i isyân,
Bu ayda şehîd oldu Hazret-i Osmân,
Hudâ birliğine tekbîr edelim.
Teravihten kaçan yüzü karalar,
Hakkın dîvânına nice varalar,
Hakkın türlü azâbını göreler,
Hudâ birliğine tekbîr edelim.
Sekiz cennet kapıları açılır,
Hakkın rahmetleri halka saçılır,
Terâvîh kılana hulle biçilir,
Hudâ birliğine edelim tekbir.
Bezenmiş hûriler müminleri ister,
Îlâhî fazlını bizlere göster,
Münafıklar bu ayın çıktığını ister,
Hudâ birliğine tekbîr edelim.
[17] İner gökten bütün sâf sâf melekler,
Hudâ'sından döner çarh u felekler,
Bu ayda kabûl olur dilekler,
Hudâ birliğine tekbîr edelim.
Gelin gönderelim şehr-i sıyâmı,
Aceb ol hazrete hoşnûd var mi,
Ecel bir dahi bu aya koya mi,
Hakkın birliğine tekbîr edelim.
Gelin gönderelim bi bu namazı,
Hakka eyleyelim bizler niyâzı,
Cehennemde yakarlar bî-namâzı,
Elvedâ elvedâ' tekbîr edelim.

14. MÜNÂCÂT

Şaşmışım vafında eyâ sana hayret mi diyem,
Sana ey tâc-ı serim şâh-ı melâhat mi diyem,
Sâir arş-ı berîn zâir-i kudret mi diyem,
Gül-i gülzâr-ı safâ bülbül-i ülfet mi diyem,
Ni'met-i mahzâ ya âleme rahmet mi diyem,
Sana Ahmed mi Muhammed mi muhabbet mi diyem,
Yoksa mahbûb-i hüda şâh-ı melâhat mi diyeyim.

[18] Arz etmeye hâlim sana hemvâre ilâhî,
Takrîre mecâlim komadı yare ilâhî,
Rahm eyle bu dilhaste-i nâçâra ilâhî,
Rahm dile senden olur çâre ilâhî.
Yâ Rab şâh-ı kevneyn ola âhirette penâhım,
Çün rû'yet-i didâre odur rehber-i râhım,
Dergâhına düştüm bilerek cürm-i günâhım,
İsyânım ile yakma beni nâra ilâhî,
Bir serseriyim ki beni bundan beter etme,
Aşık ateşine yak teni gayrı beter etme,
İsyânım ile eyleme âvâre ilâhî,
Tab-ı Hassân'ıma her şâiri yeksân demezem,
Sıfatın söylerim korkarım âsân demezem,
Sana Kur'an demese ben sana insan demezem,
Sana can vermeyene sâhib-i îmân edemezem,
Sana Ahmed mi, Muhammed mi, muhabbet mi diyem,
Yoksa mahbûb-ı Hudâ şâh-ı melâhat mi diyem.

Açıklama: Güfte, Seyyid Hamza Nigari en-Nakşibendi (1805-1886)'ye aittir.

[19] Dil mülkünü yık ister isen şimdi,
Harb et uhrada fakat menzilimi cây-ı turab,
Leyla kulunu ateş-i aşkınla kebâb et,
İsyânım ile atma beni nâra ilâhî.
Meded ey şâh-ı rûsul mefhar-i küll-i kân-ı atâ,
Meded ey şems-i duhâ nûr-ı Hudâ bedr-i dücâ,
Meded ey seyyid-i kevneyn Rasûlü's-sakaleyn,
Meded ey cedd-i Hüseyin cevher-i ceş-i şühedâ.
Hâtır-ı pâkın için Adem'e oldu ikrâm,
Ve "nefahtü fihi min ruhi" buyurdu Mevlâ,
İsmi vird-i zebân ettiğiyçün Nûh-i necî,
Kıldı tûfân belâda nice bin zevk u sefâ.
Hüsn-i Yusuf'da melâhat mi olurdu zerre,
Pertevin aksi rûhundan meğer olmuştu ziyâ,
[20] Ümmetin olmak için Hazret-i İsa-i Mesîha,
Rûh olup göklere çaktı o ferîşte-i sîmâ.

Gerçi bir bende-i şirmende günahkârım ben,
Yine dîdârına Müştâkım eyâ şems-i duhâ,
Meded yâ Seyyide's-sâdât, Meded yâ şefîa's-safât,
Mecma'-i bezm-i elestde ahd ü ikrâr aşkına.
Hilkat-i imkâna bari sırr-i esrâr aşkına,
Leyle-i isrâdaki ilâ-yi envâr aşkına,
(...) olan i'lân-ı izhâr aşkına,
Hazret-i Siddîk, Ömer, Osman ve Kerrâr aşkına,
Tut elim aktâb ve ebrâr, kurb-i ahyâr aşkına.
Rûz-i mahşerde beni terk etme a'mâlîmle sen,
İthâm etme efendim sû-i ef'âlîme sen,
Kılma rüsvâ-yı avâlim sevm-i akvâlîmle sen,
Yüz çevirme pâdişâhım zîşt ahvâlîme sen,
[21] Yâ Rasûlallâh sevindir hayr âmâlîmle sen,
Tut elim aktâb ve ebrâr kurb-i ahyâr aşkına.
Ger inâyet eylemezsen ben kime efgân edem,
Sen gözetmezsen nasıl ben derdi dermân edem,
Ah efendim sen dururken kimlere emân edem,
Senden a'lâ bir kapı bilmem ki istîmân edem,
Hasta olunca dîde-i nâlânımı giryân edem,
Tut elim aktâb ve ebrâr kurb-i ahyâr aşkına.
Bârgâhın kible-i erbâb-i aşktır bî-riya,
Arş-i a'zam nûr-ı vechinden olur dâim ziyâ,
Ravza-i pâkin matâf-1 kudsiyân-ı kibriya,
Çünkü senin tâ ezel-i sermâye her asfiyâ,
Dönmezem bâb-1 keremden ey imâm-1 enbiyâ,
Tut elim aktâb ve ebrâr kurb-i ahyâr aşkına.

Meded Yâ Seyyide'l-Enbiyâ, Meded Yâ Seyyide'l-Asfiyâ

[22] Zuhûrun mâye-i sun-ı Huda'dır ya Rasûlallâh
Vücûdun dürre-i vahdet-nümâdır yâ Rasûlallâh
Cemâlin zerresi şems-i Hudâ'dır yâ Rasûlallâh

Gubâr-ı mukaddemin kuhl-i cilâdır yâ Rasûlallâh
Gözümde hâk-i pâyın tutiyâdır⁽³⁾ yâ Rasûlallâh.

Senin seyrinde Cibrîl-i sebûk-pâ yaya kalmıştır
Muallâ arş kudûmünle cihâna sâye salmıştır
Tecellî-i sıfatınla melekler aşka dalmıştır

Şeb-i mi'râcda naleyn-i şerîfin nakşın almıştır
Biri mâh diğeri mihr-i semâdır yâ Rasûlallâh.

[23] Eğer sen dest-gîr olsan günahkâr abd-i gam-nâke
Nolur bir iltifât etsen bu âciz zerre-i hâke
O dem kendimle fahr etmek sezâdır tâk-1 eflâke

Gubârım rüzgâr atmazsa semt-i ravza-i pâke
Dem-i mahşerde de hâlim fenâdır yâ Rasûlallâh.

Benimdir ger demezen bendene sen rûz-1 mahşerde

(3) Tütîyâ: Sürme, bir kıymetli madendir.

Şefaitle devâ-sâz olmassan bu şahs-i pür-derde
Bana kimler şefi' olsun efendim durduğu yerde
O denli mücrimim zerre sevâbım varsa defterde
Ya sehv-i kâtibân ya iftiradır yâ Rasûlallâh.
Şekâvet mahv olup gitse bu Fevzi cürm ile kâim
Giriftârım sabâh-ı haşre dek gaflet ile nâim
Günahkârım usât-ı ümmet içre pek de ednâyim
Şefâat mücrime derler meseldir söylenir dâim
Kulun Kânî de bir sâil gedâdır yâ Rasûlallâh.

Açıklama: Güfte, Tokatlı Kani Efendi (1712-1792)'ye aittir.
Güfte üzerine tahmis yapılmıştır.⁽⁴⁾

Meded Yâ Tahiyeye-i Mevcûdât, Meded Yâ Şefi'a'l-Usât
[25] Harîm-i bezm-i lâhûta giren Fahr-i Risâlettir
Cemâl-i pâk-i mevlâyı gören Fahr-i Risâlettir
Burak ve Refref ve Cibril tahayyürde kalıp bir bir
Nice yüz bin hicâblardan geçen Fahr-i Risâlettir.
Geçip arş-ı muallâyı kemâl-i aşk ve hayretle
Huzûr-ı Rabb-i izzette duran Fahr-i Risâlettir.
Geçip hem kâbe kavseyni ev-ednâ remzini duydu
Şarâb-ı lâ-yezâliden içen Fahr-i Risâlettir.
Hudâsıyla olup tenhâ sarây-i vahdete erdi,
Nice esrâr-ı Mevlâyı bilen Fahr-i Risâlettir.
Günahkârdır meğer **Fevzi** ümîdi bir şefâattir,
Ki derdli kullara dermân veren Fahr-i Risâlettir.

Açıklama: Güfte Mustafa Fevzi Efendi'ye aittir.

[25] **Meded Yâ İmâme'l-Enbiyâ, Meded Yâ Şefi-i Rûz-i Cezâ**
Gâyet kil senin vesafın seninle dâstân olsun,
Senin medhinde azâ-yi vücûdum hep lisân olsun,
Eğerçi sâha-i fikrim kapandı yâ Rasûlallâh,
Nazar kıl levha-i kalbim açılısın gülistân olsun.
Senin bir zerre vasfın kitaba yazmak isterdim,
Ki ben mücrim de bende olduğum hâle nişan olsun,
Kırıldı [kilim gayrı] kapandı his ve idrâkim,
Kerem kil iftitâh eyle bu âsî tercümân olsun,
Kalem yazmak diler vasfın ve lâkin dilde bir şey yok,
Meded kil şerh-i hüsnünde bu ahkar hoş-zebân olsun.
Meded yâ Seyyide'l-kevneyn
Meded yâ Rasûle's-sakaleyn
Meded yâ Fahr-i âlim bende-i miskine lütf eyle,

(4) Bakınız: Muhiittin Eliaçık, Tokatlı Kani Divanı'nın Tenkitli Metni (Hayatı, Kişiliği, Vazifeleri, Eserleri, Dili, Sanatı ve Uslubu), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1992, s.5-6

Bu taklidâna manzûmum okunsun dilde sân olsun,
Beni rûz-i cezâda terk edip kılma melûl mahzun,
Şefaât kıl **Halil İbrahim**'e şen şadumân olsun.

Açıklama: Güfte Halil İbrahim'e aittir.

[s.26] Sen evvelsin taayyünde zuhûrun mâ-bih-i imkân,
Hakikat sâbit ve bâkî ziyâsın yâ Rasûlallâh.
Sen ol nûr-ı ezelsin evvelin yoktur izâfında
Takaddüm kerde-i arz ve semâsın yâ Rasûlallâh.
Asâlet sendedir nâib-i mebânimdir nebîler hep
Şehensâh-ı gürûh-ı enbiyâsın yâ Rasûlallâh.
Senin cüz'ündür eflâk ve cinân ve mâh ile hurşîd,
Sen ol şems-i meşmûl-i asfiyâsın yâ Rasûlallâh.
Dürr-i dergâh-ı lütfundur senin ilâ-yi illiyyîn,
Makâm-ı kâbe kavseynden alâsın yâ Rasûlullâh.
Nesin sen senden artık kimse bilmez nişânını ancak,
Sana âşıktır Allah Mustafa'sın yâ Rasûlallâh.
Bütün câmi'sin esmâyı mükerrerrem ism-i a'zamsin,
Eserdir bu hatâ her (...) muktedâsın yâ Rasûlallâh.
Esirsin sûretâ peyk-i Hudâ'dan vahy-i Rabbânî,
Hakikatte kitâb-ı kibriyâsın yâ Rasûlallâh.
Nazar kıl **Fevzi**'ye nûr-ı Muhammed aşkına bir dem
Inâyet eyle mîzân-ı rızâsın yâ Rasûlallâh.

Açıklama: Güfte Mustafa Fevzi Efendi'ye aittir.

[27] Muttali-i şems-i maariftir gönül Allah bilir,
Arifi bilse yine bir ârif-i billâh bilir.
Gevherî koma demek bî-akla mecnûn kârıdır,
Çünkü (...) kadrini (...) âgâh bilir.
Merd-i ârif âh eder ahvâl-i nefsinde yana,
Şahs-ı mahcûb aslını bilmez fakat eyvah bilir.
Ehl-i iffetden saklanır ceyb-i ferağa arz için,
Ehl-i gaflet fâriğ-i dünyâyı bir gümrâh bilir.
Müstakîm ol müsreerih eyle seni Mevlâ kerîm,
Kader şâhını bilirse **Fevziyâ** bir şâh bilir.

Açıklama: Güfte Katib Mustafa Fevzi Efendi'ye aittir.

[28] **(Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün)**
Açılıp dide-i cânım bana cânân görünür,
Tende cânım görünür sinede iman görünür.
Görünür feyzî mukaddes görünür nûr-ı Hudâ,
Görünür şems-i hidâyet meh-i irfân görünür.

Bana sûretde bakıp rengime aldanma bugün,
Dil-i pür-neş'eme bak ravza-i rıdvân görünür.
Gerçi gurbette garîb olduğumu görmede halk,
Aşk-ı mahbûb-i hakîkî bana mihmân görünür.
İşte hâk kûyunun hatve-i âlâsına,
Her gubârından ânın cezbe-i Rahmân görünür.
[29] Gezebilsen sen eğer levh-i dönüm bağıcı,
Her bucağında ânın cennet-i vicdân görünür.
Sorma âdet gözeden ehl-i sevâbdan bu yolu,
Çeşm-i sûretle yıkar goncaya hâdân görünür.
Bu rehin zevkini mahall-i âşık bî-dillere sor,
Neye baksan gözün ol şeye adân görünür.
Bana bakma sana bahş eylediğim cevhere,
Gerçi sûrette bahâyim bana yeksân görünür.
Bu rehin hâkine kurbân olanın ey **Fevzî**,
Bütün âlem ânın hâine kurbân görünür.

Açıklama: Güfte Katib Mustafa Fevzi Efendi'ye aittir.

TEMCÎD

Yâ Mevlâ - Yâ Mevla'l-mevâlî (...) ya Allah
Yâ Rahîm Allah – Allah
Yâ Kerîm Allah ya Allah

Açıklama: Temcîd, minarelerde ezandan ayrı olarak Allah'a yapılan
dua, tazarru ve münacatlar hakkında kullanılır.

İLÂHÎ

Milk ü bekâdan gelmişim, yâ Hû.
Fânî cihânı neylerim.
Ben dost cemâlin görmüşüm, yâ Hû
Hûri ve gılmânı neylerim.
Ben dost kokusun almışım, yâ Hû
Misk ü Hutân'ı neylerim.
İbrahim'em Cebrâil'e kalmadı gayri ihtiyaç,
İsmâil'em Hak yoluna cânımı kurbân eylerim.
Çünkü bu cân kurbân sana, yâ Hû
Ben koç kurbânın neylerim.
Musa-yı kelîm didârın olmuş, yâ Hû
Ben "len terâniyi" neylerim.
İsa gibi yerleri koyup, yâ Hû
Gökleri seyrân eylerim.
Muhammed'im dostu gidem, yâ Hû
Ben tercümânı neylerim.

Açıklama: Güfte Yunus Emre'ye aittir.